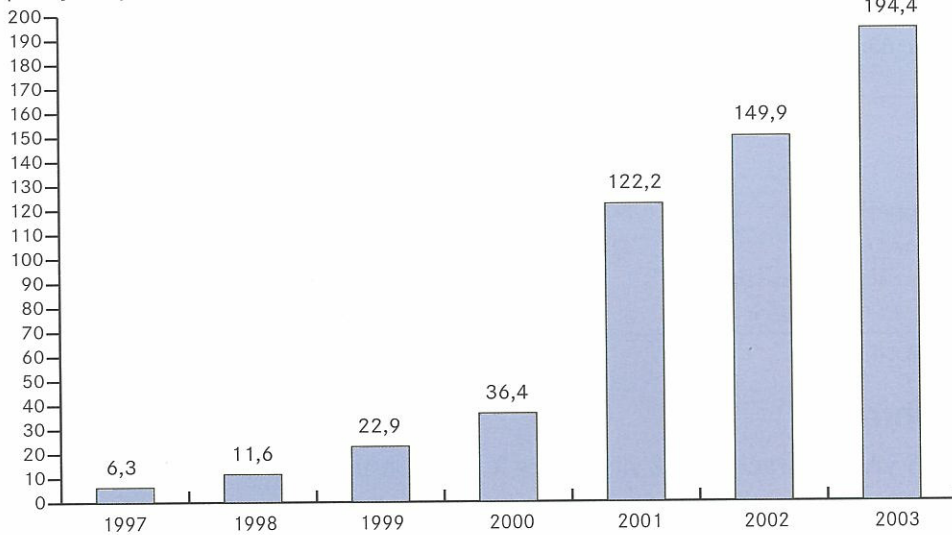

miştir. 2002 yılında iç borç stokunun % 25,1'i sabit faizli, % 42,8'i değişken faizli, % 18,9'u döviz cinsinden ve % 13,2'si dövizde endeksli senetlerden oluşurken, 2003 yılında % 35,3'ü sabit faizli, % 42,8'i değişken faizli, % 12,7'si döviz cinsinden ve % 9,2'si dövizde endeksli senetlerden oluşmuştur.

2003 yılında 101.777,2 trilyon TL'lik tahvil, 56.461,2 trilyon TL'lik bono satışı yapılmıştır. Buna karşılık 45.653,4 trilyon TL'si ana para, 35.495,3 trilyon TL'si faiz olmak üzere toplam 81.148,7 trilyon TL'lik tahvil, 68.068 trilyon TL'si ana para, 17.140,6 trilyon TL'si faiz olmak üzere toplam 85.208,6 trilyon TL'lik bono ödemesi yapılmıştır.

Grafik 23: İç Borç Stoku

(Katrilyon TL)

C. DIŞ EKONOMİK GELİŞMELER

1. Dış Ticaret

2003 yılında Türk Lirası'nda meydana gelen reel değer artışı ihracatı olumsuz yönde etkilemiştir. Buna karşın işgücü ve enerji maliyetlerinin düşük düzeyde oluşu ve verimlilik artışlarına bağlı olarak birim maliyetlerde meydana gelen iyileşme, finansman maliyetlerindeki gerileme, Euro'nun dolar karşısında değer kazanması nedeniyle Euro cinsinden ihracatın dolar cinsinden değerinin artması, Türk Lirası'nda meydana gelen reel değer artışının ithal girdi ve finansman maliyetlerinde meydana getirdiği düşüş ve iç talebin istenilen düzeye ulaşamaması nedeniyle reel sektörün dış pazarlara yönelmesi ihracat geli-

ri üzerinde olumlu etki yapmıştır. İhracat bir önceki yıla göre % 30 artarak 46.877,6 milyon dolara ulaşmıştır.

Türk Lirası'nın reel olarak değer kazanması, ekonomik büyüme, ihracattaki artışı karşılamak için yurtiçi sanayi üretiminde meydana gelen artış, makro ekonomik istikrara bağlı olarak oluşan güven ortamı ve ileriye dönük beklentilerdeki iyileşmenin etkisiyle ithalat % 33,3'lük artışla 68.734,1 milyon dolara yükselmiştir.

İthalattaki artışın ihracattan yüksek olması dış ticaret açığını yükseltmiş ve dış ticaret açığı % 41,1 artarak 15.494,7 milyon dolardan 21.856,5 milyon dolara çıkmıştır. İhracatın ithalatı karşılama oranı % 69,9'dan % 68,2'ye gerilerken, dış ticaret hacmi % 32 artarak 87.612,9 milyon dolardan 115.611,7 milyon dolara yükselmiştir (Tablo 85).

Tablo 85: Dış Ticaret Göstergeleri

	(Milyon \$)						
	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
İthalat	48.558,7	45.921,4	40.671,3	54.502,8	41.399,1	51.553,8	68.734,1
İhracat	26.261,1	26.974,0	26.587,2	27.774,9	31.334,2	36.059,1	46.877,6
Dış Ticaret Hacmi	74.819,8	72.895,4	67.258,5	82.277,7	72.733,3	87.612,9	115.611,7
Dış Ticaret Açığı	22.297,6	18.947,4	14.084,1	26.727,9	10.064,9	15.494,7	21.856,5
İhracatın İthalatı Karşılama Oranı (%)	54,1	58,7	65,4	51,0	75,7	69,9	68,2
Dış Ticaret Açığı/İhracat (%)	84,9	70,2	53,0	96,2	32,1	43,0	46,6

Kaynak: DİE

a. İhracat

2003 yılında ihracat 2002 yılına göre % 30'luk artışla 36.059,1 milyon dolardan 46.877,6 milyon dolara yükselmiştir. Balıkçılık ürünleri ihracatı % 44'lük artışla 51,4 milyon dolardan 74 milyon dolara, madencilik ve taşocakçılığı ürünleri ihracatı % 37,4'lük artışla 387,5 milyon dolardan 532,4 milyon dolara, imalat sanayi ürünleri ihracatı % 30,3'lük artışla 33.548,8 milyon dolardan 43.698,6 milyon dolara, tarım ve ormancılık ürünleri ihracatı da % 20,3'lük artışla 2.037,5 milyon dolardan 2.451 milyon dolara yükselmiştir (Tablo 86).

Tablo 86: Sektörlere Göre İhracat

	Değer				Pay (%)				Değişim (%)		
Sektörler	2000	2001	2002	2003	2000	2001	2002	2003	2001	2002	2003
Tarım ve Ormancılık	1.973,3	2.234,2	2.037,5	2.451,0	7,1	7,1	5,7	5,2	13,2	-8,8	20,3
Balıkçılık	24,5	29,8	51,4	74,0	0,1	0,1	0,1	0,2	21,6	72,5	44,0
Madencilik ve Taşocakçılığı	400,4	348,9	387,5	532,4	1,4	1,1	1,1	1,1	-12,9	11,1	37,4
İmalat	25.338,6	28.695,4	33.548,8	43.698,6	91,2	91,6	93,0	93,2	13,2	16,9	30,3
Diğer	38,1	25,9	33,9	121,6	0,1	0,1	0,1	0,3	-32,0	30,9	258,7
Toplam	27.774,9	31.334,2	36.059,1	46.877,6	100,0	100,0	100,0	100,0	12,8	15,1	30,0

Kaynak: DİE